

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ /ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ

Δ Ι Π Λ Ω Μ Α Τ Ι Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΤΑΦΕΣ: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ Α΄ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΘΩΜΑΣ Ν. ΧΟΛΕΒΑΣ, ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΘΕΟΚΛΗΣ ΚΑΝΑΡΕΛΗΣ

Β Ο Λ Ο Σ , Ο Κ Τ Ω Β Ρ Ι Ο Σ 2 0 1 3

ΤΑΦΕΣ : ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ Α' ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Φοιτητής: Θωμάς Ν. Χολέβας

Επιβλέπων: Θεοκλής Καναρέλης, Αν. Καθηγητής

Η διπλωματική αυτή εργασία προσπαθεί να επέμβει στο κενό που δημιούργησαν η κλίμακα και οι αυξημένες ανάγκες ενός μεγάλου νεκροταφείου στο κέντρο της πόλης. Ο χώρος στο οποίο αναπτύσσεται η επέμβαση βρίσκεται ακριβώς δίπλα από το Α' Κοιμητήριο Αθηνών επί της οδού Ηλιουπόλεως, στη σημερινή θέση ενός μικρού συνοικιακού πάρκου. Ο χώρος αυτός επιλέγεται, κατά κύριο λόγο, εξαιτίας της πλεονεκτικής του εγγύτητας με το Α' Κοιμητήριο.

Οι εγκαταστάσεις υποστήριξης, ο ναός, η αγορά και το νεκροταφείο τοποθετούνται βάσει ενός τελετουργικού άξονα, ο οποίος ορίζεται από μια υπερβολική σκάλα και έναν υπόστεγο χώρο. Με την κλίση του προσπαθεί ελαφρώς να αυτονομηθεί από το περιβάλλον του. Σε αυτό συντελεί και η σύνθεση καθ' ύψος των χρήσεων, η οποία κρύβει και εμφανίζει επιλεκτικά στιγμές της τελετής στη πόλη.

Η μικρή αγορά αποτελείται από μαγαζιά τα οποία σχετίζονται με τις ταφικές τελετές και που μέχρι σήμερα βρίσκονται έξω από το κοιμητήριο, στην ευρύτερη περιοχή. Ο ναός, στο κεντρικό κομμάτι της σύνθεσης, λειτουργεί ως το μεταβατικό στοιχείο από την αγορά στο νεκροταφείο και αντίστροφα, ενώ λειτουργεί και ως ενοριακός. Στο τέλος της πορείας βρίσκεται ένας στεγασμένος χώρος με κρήνες. Όλος ο χώρος έξω από τη πορεία χρησιμοποιείται ως επέκταση των χώρων ταφής.

BURIALS: SUPPORTIVE FACILITIES FOR THE CENTRAL CEMETERY OF ATHENS

Student: Thomas N. Cholevas

Supervisor: Theoklis Kanarelis, Associate Prof.

This diploma project tries to cover the extra requirements of a big scale cemetery in the centre of Athens. The project is designed in a site, by the existing cemetery, on Ilioupoleos Av., where now lies a small local park. The site is selected due to its proximity to the Central Cemetery.

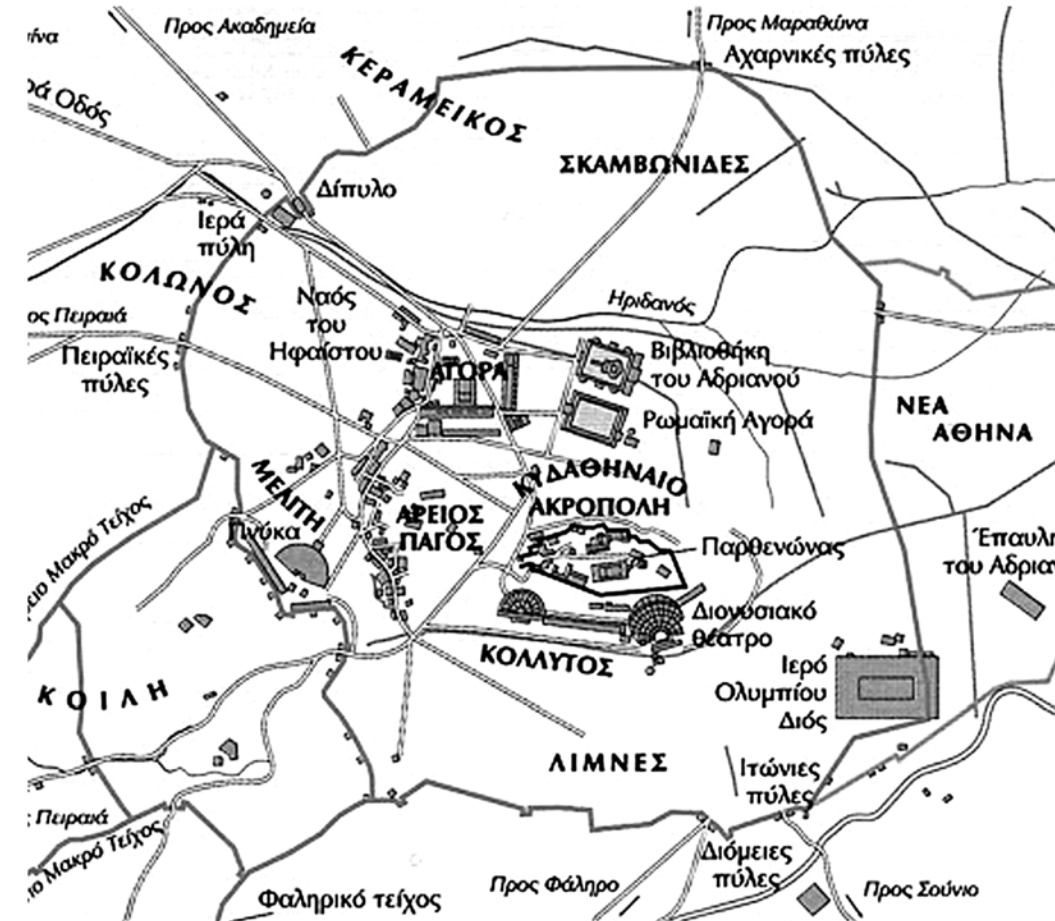
All supportive facilities, the temple, the stores and the cemetery, are placed according to a ceremonial axis, which is defined by a super staircase and a pavilion. By the inclination tries to be separated of its surroundings. This concept is also supported by the height variation of the different functions, which hides and reveals, on the same time, moments of the ceremony to the city.

The stores accommodate functions related to the burial ceremony, which now are located around the Central Cemetery. The church in the central part of the composition, functions as a transitional element between the market to the cemetery and back, as well as a parochial temple. At the end of the ceremonial axis lies a pavilion of fountains. All the other space is used as an expansion of the burial area.

Στον πατέρα μου

Ἦκουσα πράγμα ξένον καὶ πλήρες θάμβους,
φύσιν ἄυλον, τὴν λίθου στερροτέραν,
ἴσον ἀδάμαντος καλουμένου παθοῦσαν,
ὅς μὴ μαλαχθεὶς ἢ πυρὶ ἢ σιδήρῳ
γένονε κηρὸς ἐμπλεχθεὶς τῷ μολύβδῳ.
Ἄρτ' ἐπίστευσα μικρὸν ὕδατος ρεῦμα
πέτρας τὸ στερρόν ἐγχρονίζον κοιλαίνειν
καὶ ὄντως οὐδὲν ἄτρεπτον τῶν ἐν βίῳ.
Μηδεὶς μ' ἐκ τοῦ νῦν ἀπατᾶν νομιζέτω!
Φεῦ τῷ βλέποντι τὰ φεύγοντα τοῦ βίου
ὡς κρατούμενα καὶ τερπομένῳ τούτοις!
Ταῦτα πείσεται, ἄπερ κἀγώ, ὁ τάλας.
Νύξ μ' ἐχώρισεν ἀδελφοῦ γλυκυτάτου,
τὸ ἄτμητον φῶς τῆς ἀγάπης τεμοῦσα.

Συμεών ο Νέος Θεολόγος, Ἔργα, τόμος γ, ὕμνοι καὶ ἐπιστολές.

Στην Αθήνα ταφές εμφανίζονται από τα προϊστορικά χρόνια στην Ακρόπολη και στη μετέπειτα Αγορά. Στους κλασικούς χρόνους, ταφές υπάρχουν εκτός των τειχών της πόλης, στον Κεραμεικό και στο Δημόσιο Σήμα, ενώ στα ρωμαϊκά χρόνια στην απομονωμένη συνοικία της Κόιλης. Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας οι ταφές των Χριστιανών γίνονται στους περιβόλους των ναών ενώ των Τούρκων στον περιβάλλοντα χώρο των τζαμιών, αλλά και σε συγκροτημένα νεκροταφεία. Οι χριστιανοί μη ορθόδοξοι θαβόντουσαν στο Θησείο (εκκλησία του Αγ. Γεωργίου) και στη μονή των Καπουτσίνων. Για τις ταφές των Ορθόδοξων Χριστιανών χρησιμοποιείται το σημερινό Α΄ Κοιμητήριο, μετά τον Ιλισό ποταμό και νότια του Αρδητού. Η σύστασή του, βασίστηκε στο Βασιλικό Διάταγμα της 28ης Μαρτίου 1834 «περί των νεκροταφείων και του ενταφιασμού των νεκρών». Σύμφωνα με αυτό απαγορεύτηκαν οι ταφές στις εκκλησίες, και ανατέθηκε στους δήμους η ευθύνη των νεκροταφείων του κράτους.

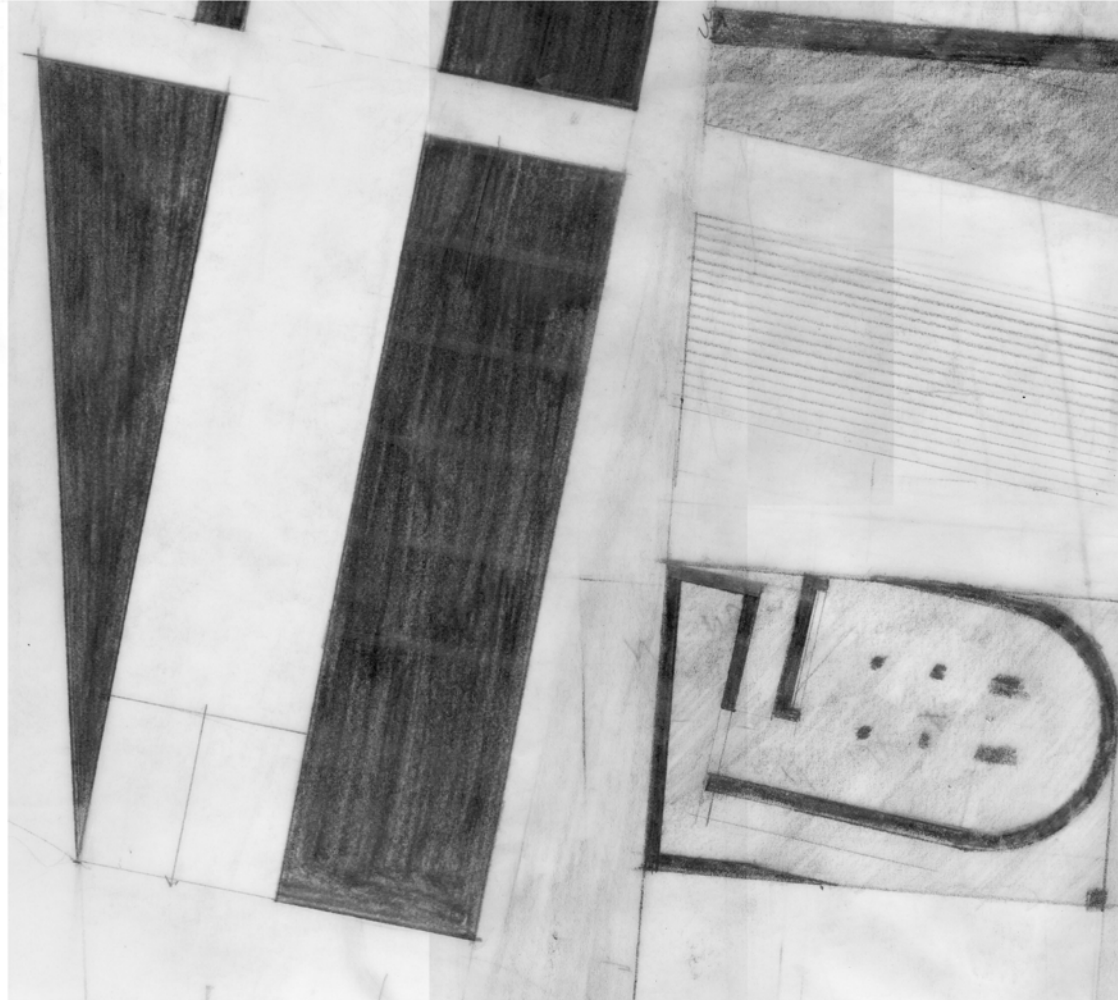
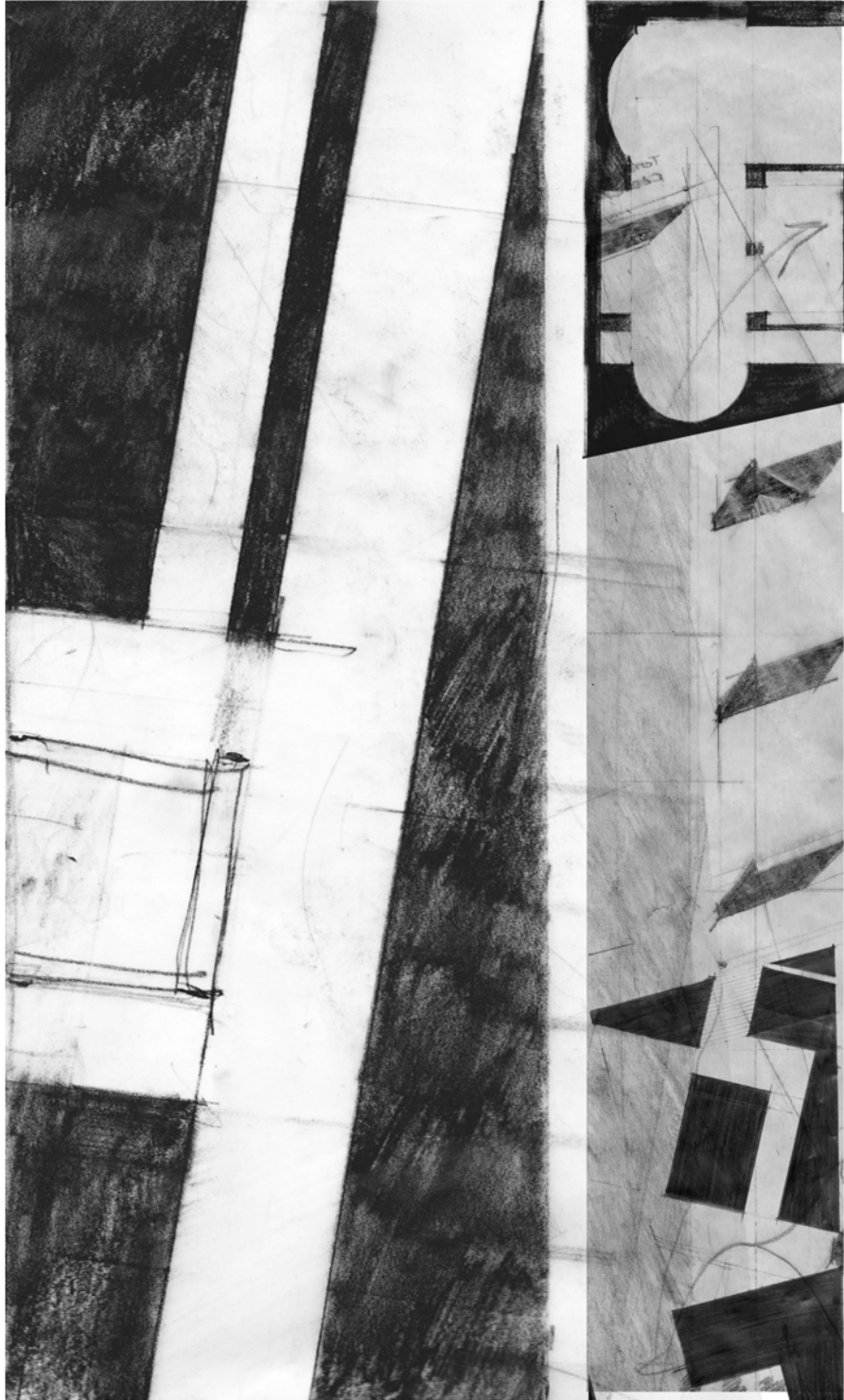
Οι πρώτες εργασίες που μας είναι γνωστές, έγιναν το 1837 από τον , F. Stauffert. Ο αρχικός πυρήνας του συγκροτείται γύρω από το ναό του Αγ. Λαζάρου ενώ διαπιστώνεται κι η ύπαρξη μικρού τούρκικου νεκροταφείου. Η σύνθεση, παρουσιάζει ένα κεντρικό άξονα που οδηγεί από την είσοδο στο ναό, με τους σημαντικούς τάφους να κατέχουν περίοπτη θέση κατά μήκος του. Η διάταξη αυτή, τυπική για τα κοιμητήρια του 19ου αι. , διατηρείται μέχρι σήμερα. Στο ημιτελές σχέδιο του Σπύρου Γ. Ζερβού(1910) , οργανώνεται η επέκταση του κοιμητηρίου με το σχεδιασμό περίστυλου διαδρόμου που λειτουργεί και ως περίβολος. Επίσης σχεδιάζεται νέο συγκρότημα εισόδου και κτήριο νεκροθαλάμων, οστεοφυλακίου και γραφείων.

Σήμερα δύσκολα γίνεται η ανάγνωση κάποιου συνολικά οργανωμένου σχεδιασμού. Το περίγραμμα του Κοιμητηρίου, διαμορφώθηκε τυχαία και έχει προκύψει από διάφορες τμηματικές επεκτάσεις που έγιναν από το 1859 μέχρι το 1943. Η κεντρική διάταξη του 1896 υπάρχει, αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά μετά τη δημιουργία της νεότερης πλατείας στην είσοδο.

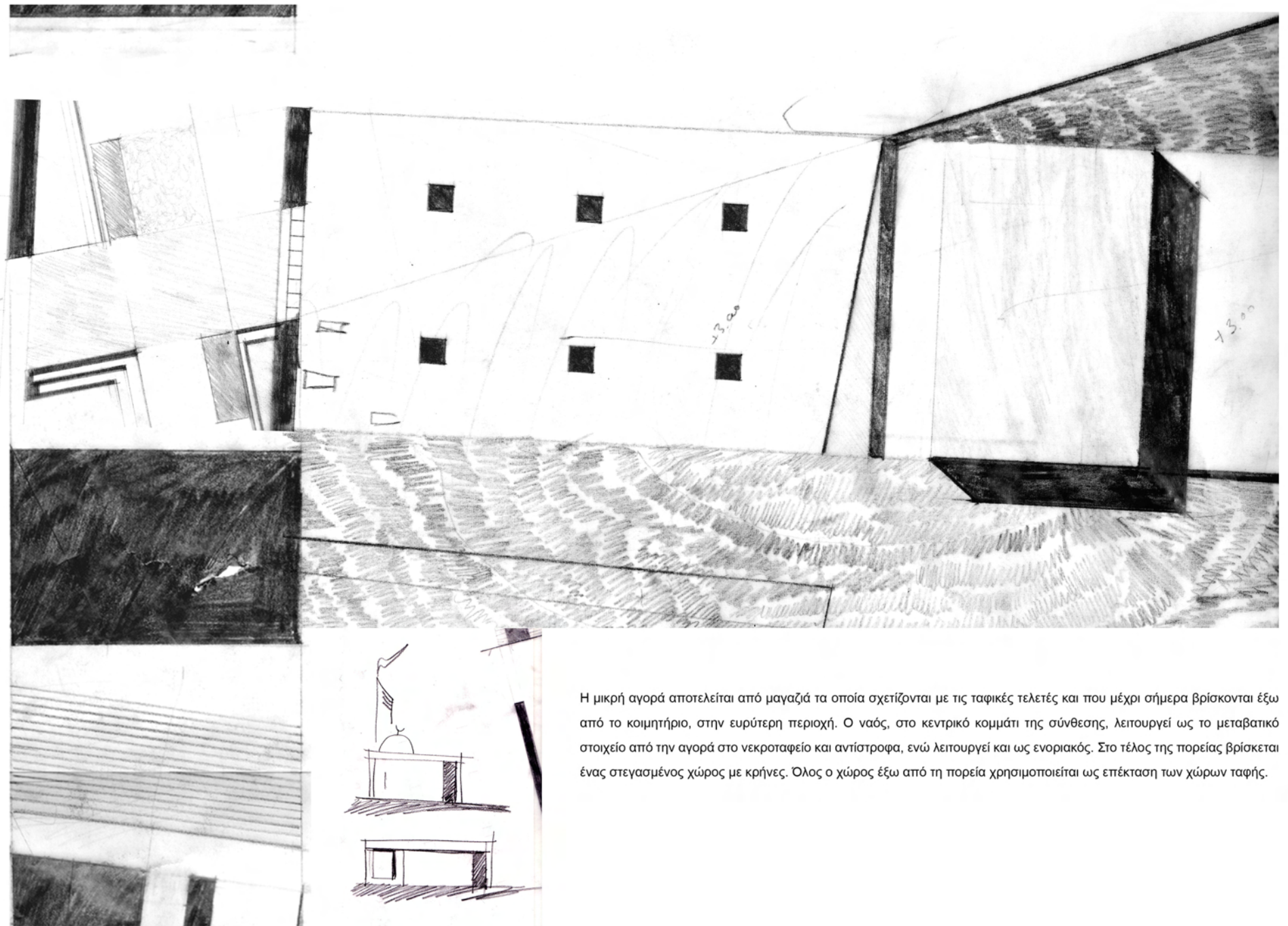
Οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις του Κοιμητηρίου είναι ο ναός του Αγίου Λαζάρου(1840), ο ναός των Αγίων Θεοδώρων (1901) σε σχέδια του αρχιτέκτονα Αρμοδίου Βλάχου και αγιογραφημένος από τον Πολυχρόνη Λεμπέση, ο καθολικός ναός του Αγίου Καρόλου (1928)και το οστεοφυλάκιο(1928) σχεδιασμένο από τον Εμμανουήλ Λαζαρίδη. Το 1939 υλοποιήθηκε το συγκρότημα της εισόδου του Α΄ Κοιμητηρίου σε σχέδια του διευθυντή του αρχιτεκτονικού τμήματος του Δήμου Αθηναίων, Ανδρέα Πλουμιστού. Το συγκρότημα αυτό περιλαμβάνει γραφεία, νεκροθάλαμο, καφενείο και υποδοχή.

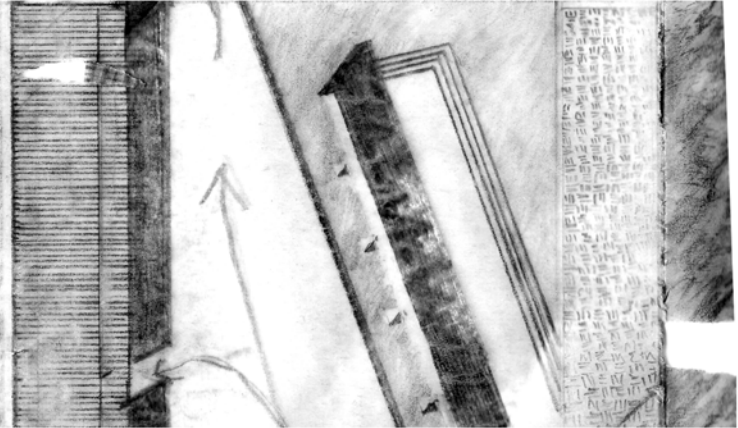
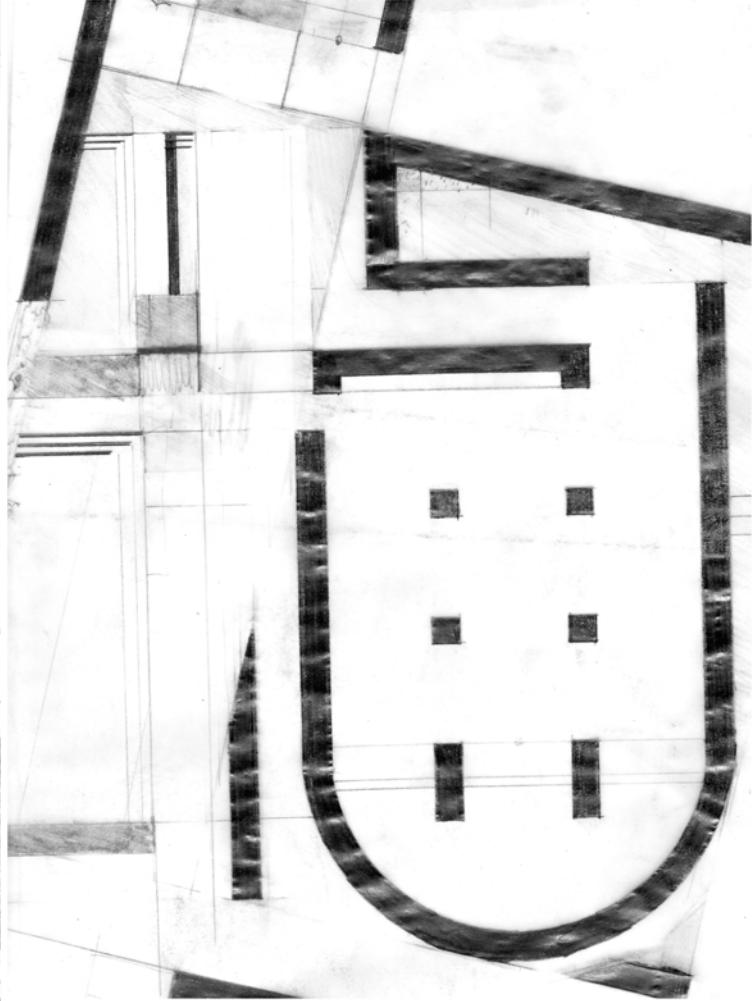
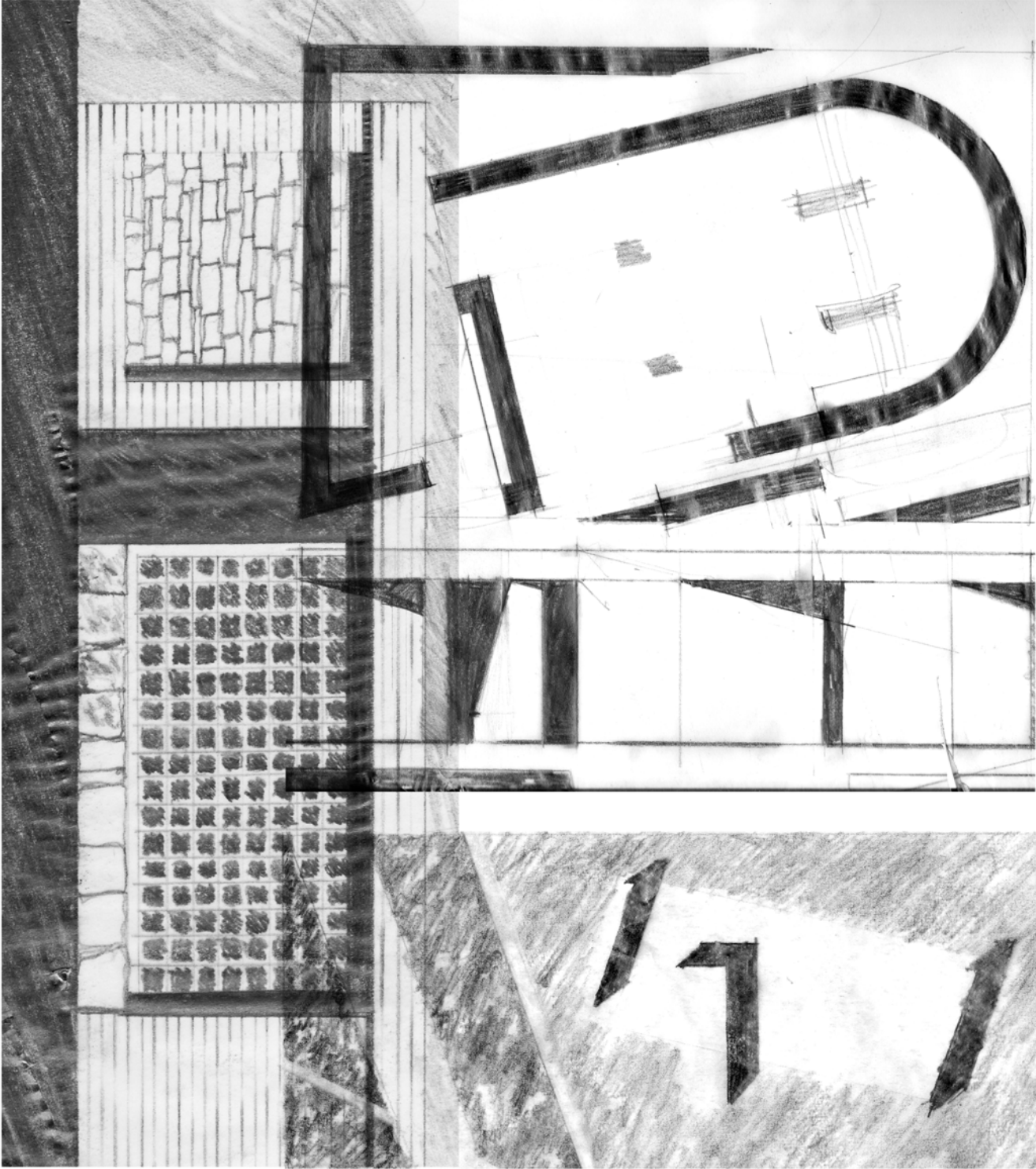
Η διπλωματική αυτή εργασία προσπαθεί να επέμβει στο κενό που δημιούργησαν η κλίμακα και οι αυξημένες ανάγκες ενός μεγάλου νεκροταφείου στο κέντρο της πόλης. Ο χώρος στο οποίο αναπτύσσεται η επέμβαση βρίσκεται ακριβώς δίπλα από το Α' Κοιμητήριο Αθηνών επί της οδού Ηλιουπόλεως, στη σημερινή θέση ενός μικρού συνοικιακού πάρκου. Ο χώρος αυτός επιλέγεται , κατά κύριο λόγο, εξαιτίας της πλεονεκτικής του εγγύτητας με το Α' Κοιμητήριο.

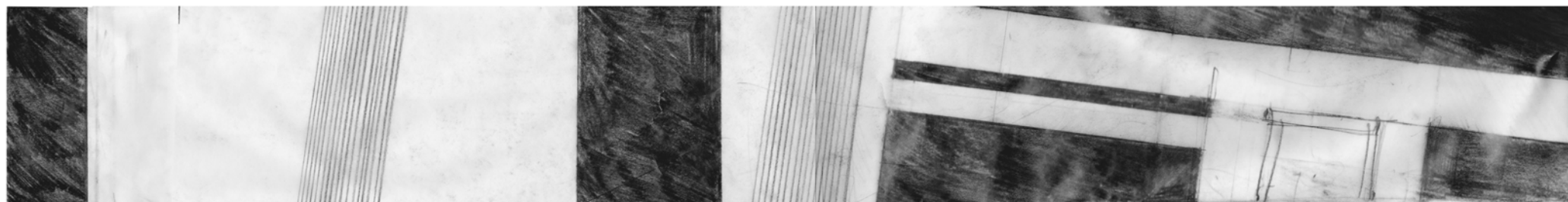
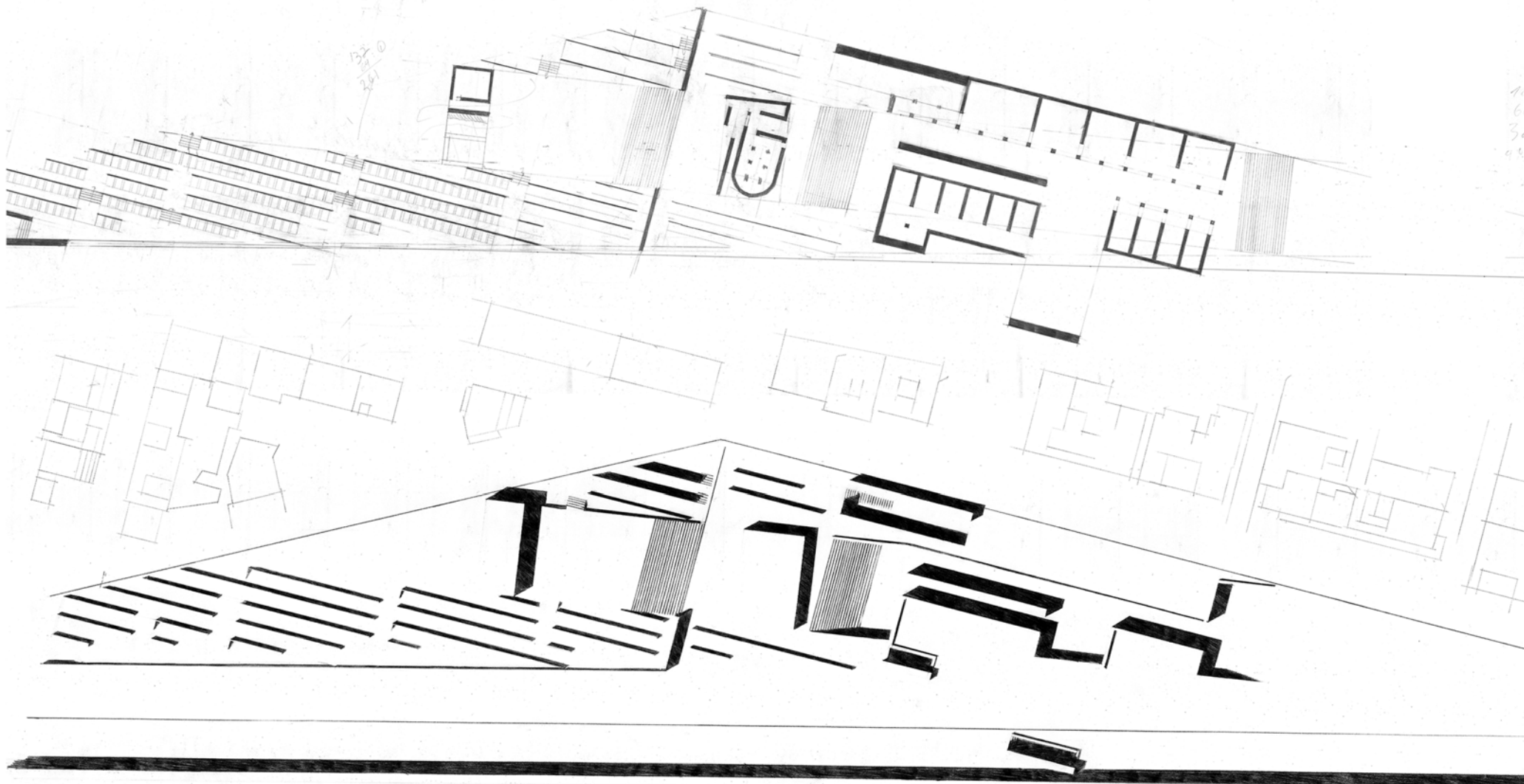

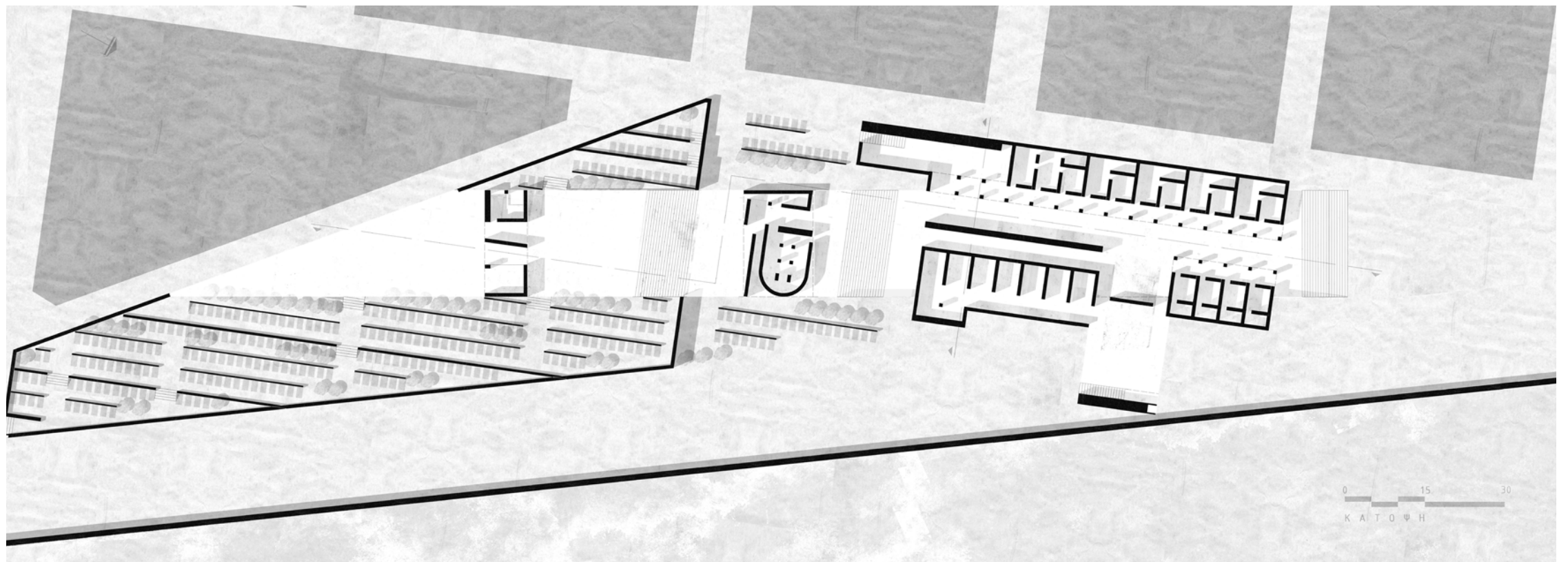
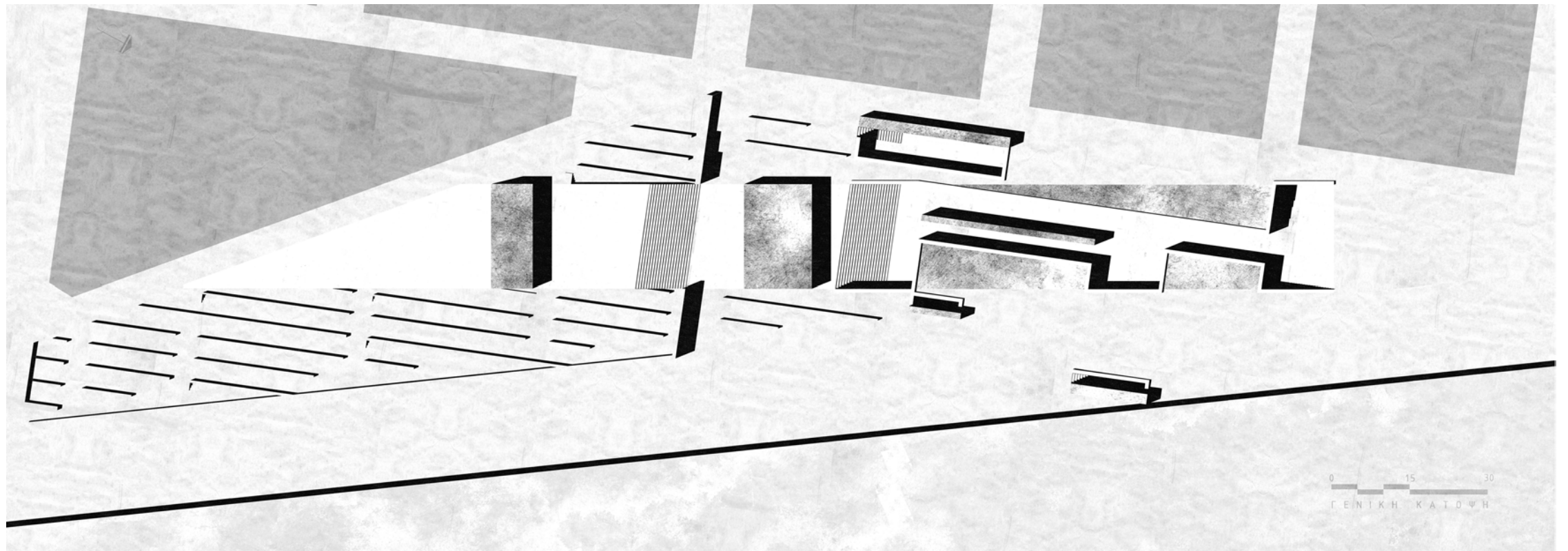
Οι εγκαταστάσεις υποστήριξης, ο ναός, η αγορά και το νεκροταφείο τοποθετούνται βάσει ενός τελετουργικού άξονα, ο οποίος ορίζεται από μια υπερβολική σκάλα και έναν υπόστεγο χώρο. Με την κλίση του προσπαθεί ελαφρώς να αυτονομηθεί από το περιβάλλον του. Σε αυτό συντελεί και η σύνθεση καθ' ύψος των χρήσεων, η οποία κρύβει και εμφανίζει επιλεκτικά στιγμές της τελετής στη πόλη.

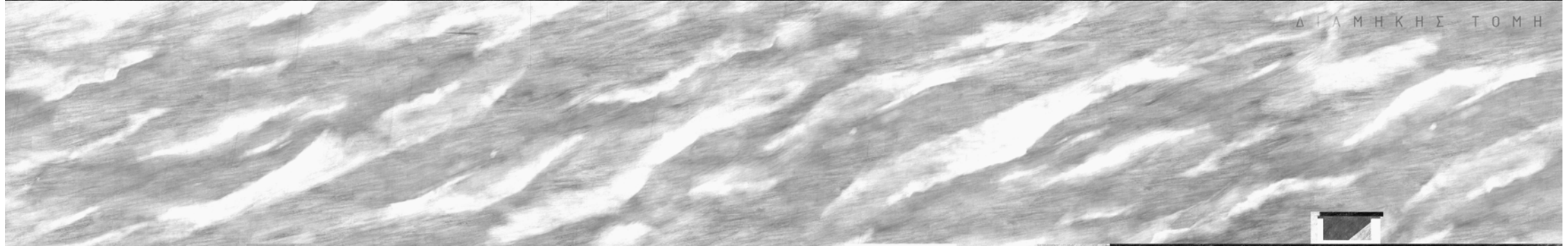

Η μικρή αγορά αποτελείται από μαγαζιά τα οποία σχετίζονται με τις ταφικές τελετές και που μέχρι σήμερα βρίσκονται έξω από το κοιμητήριο, στην ευρύτερη περιοχή. Ο ναός, στο κεντρικό κομμάτι της σύνθεσης, λειτουργεί ως το μεταβατικό στοιχείο από την αγορά στο νεκροταφείο και αντίστροφα, ενώ λειτουργεί και ως ενοριακός. Στο τέλος της πορείας βρίσκεται ένας στεγασμένος χώρος με κρήνες. Όλος ο χώρος έξω από τη πορεία χρησιμοποιείται ως επέκταση των χώρων ταφής.

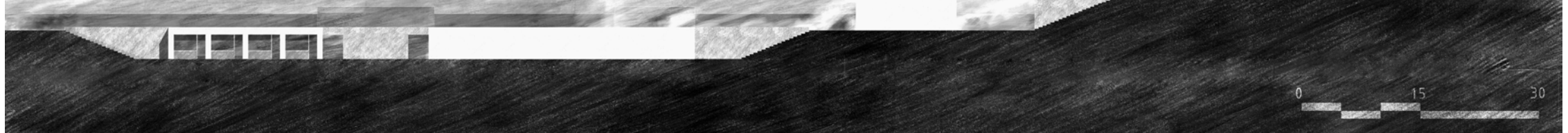

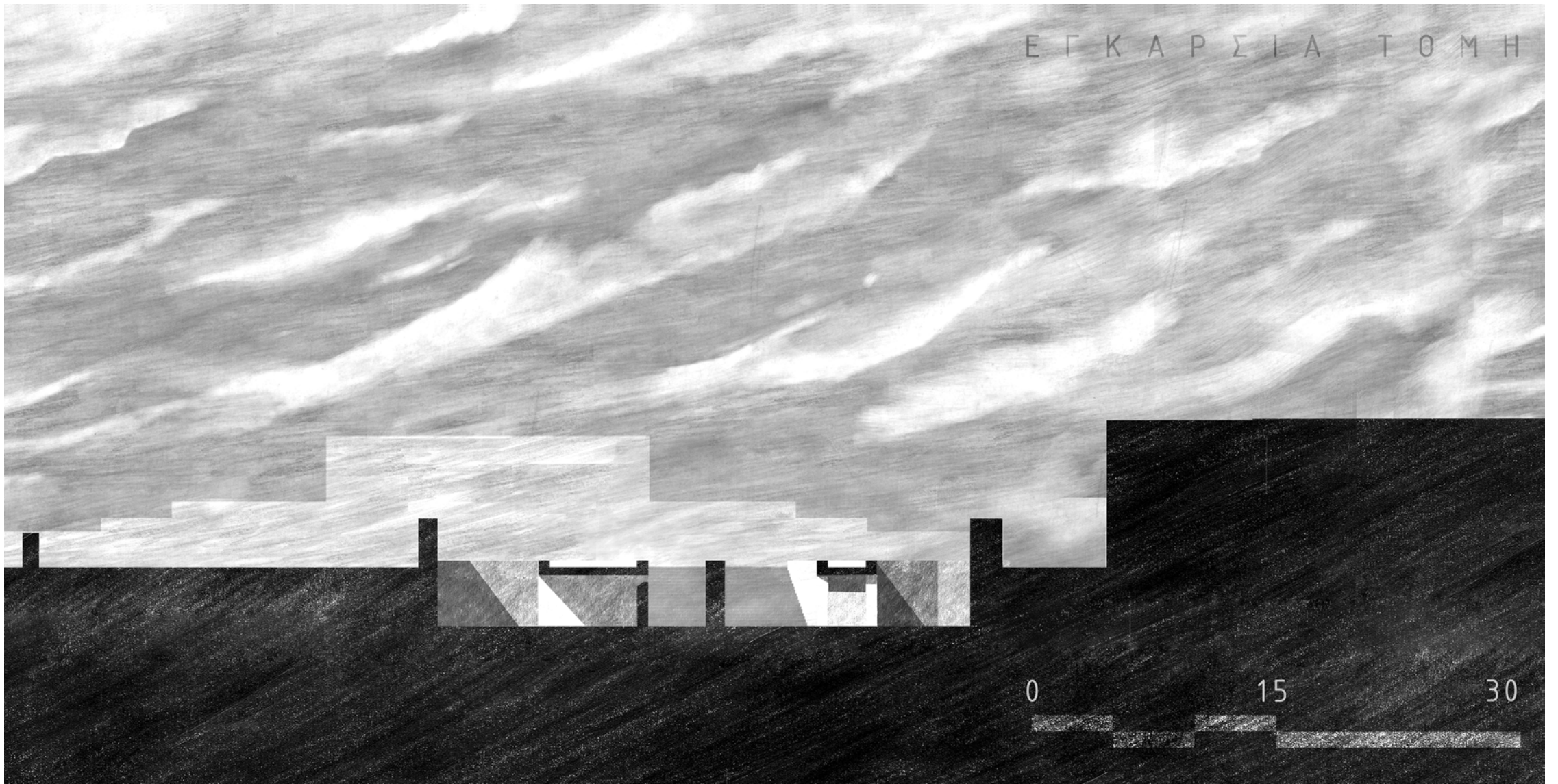

ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ

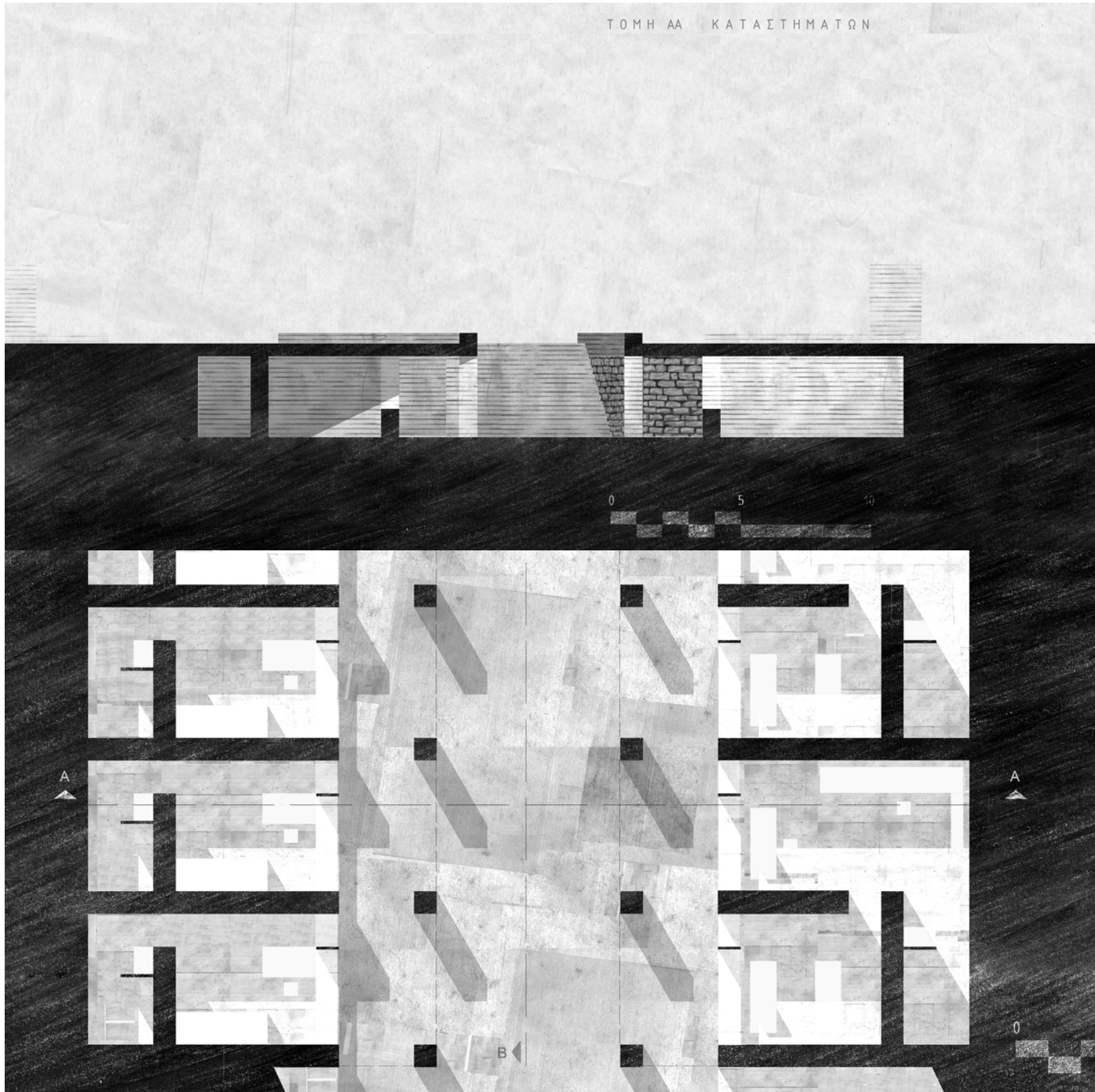

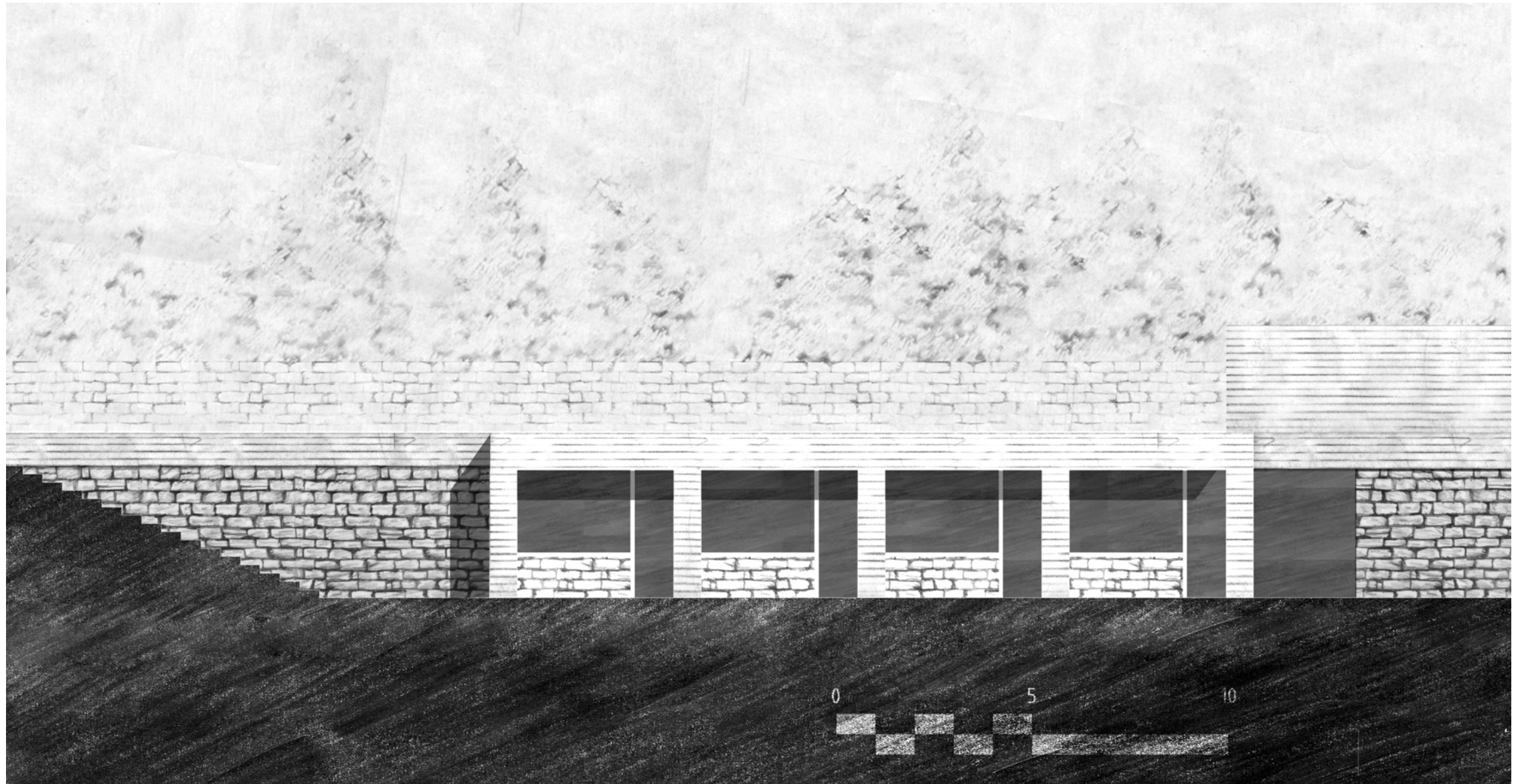
0 15 30

ΕΓΚΑΡΣΙΑ ΤΟΜΗ

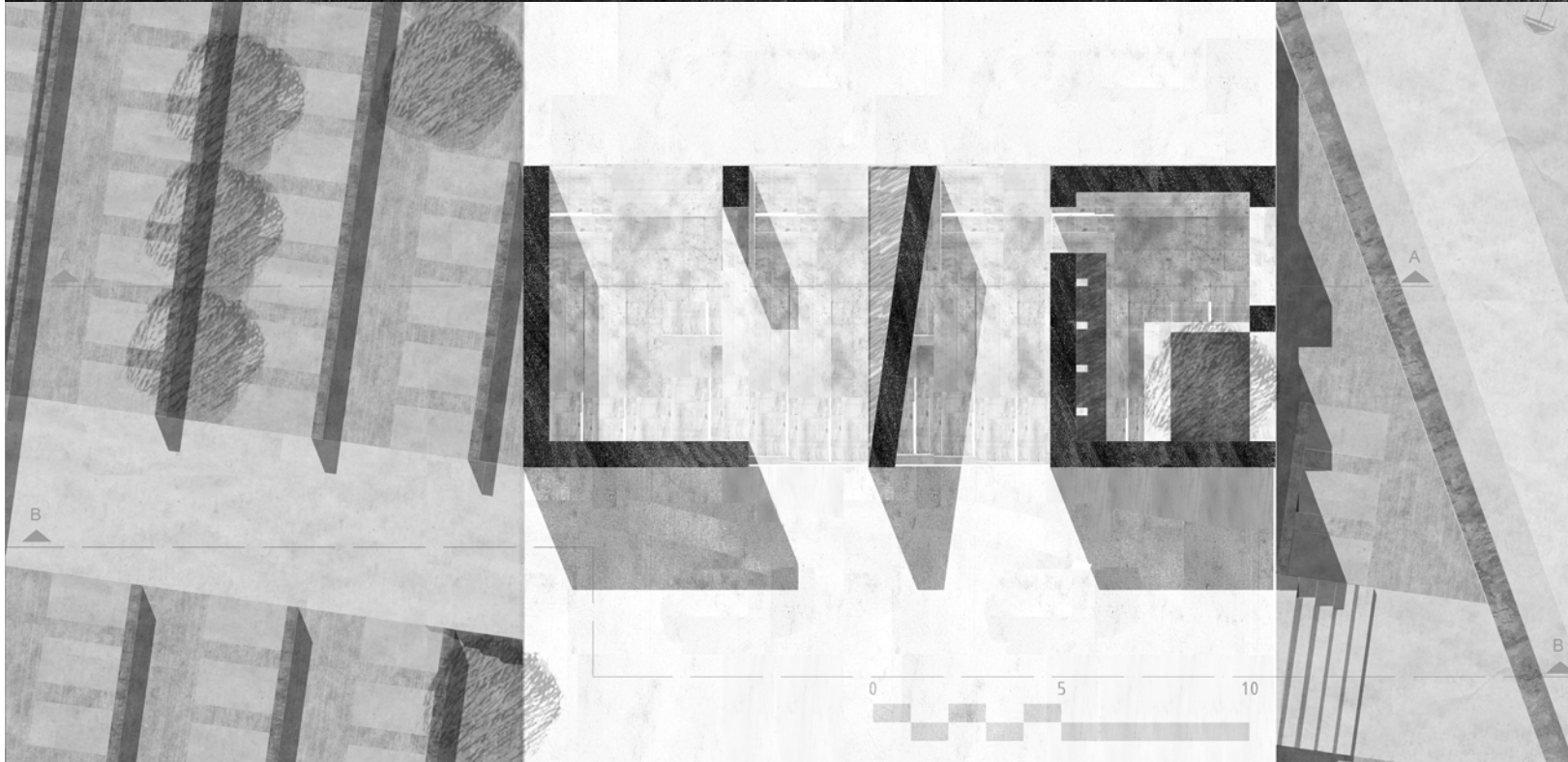
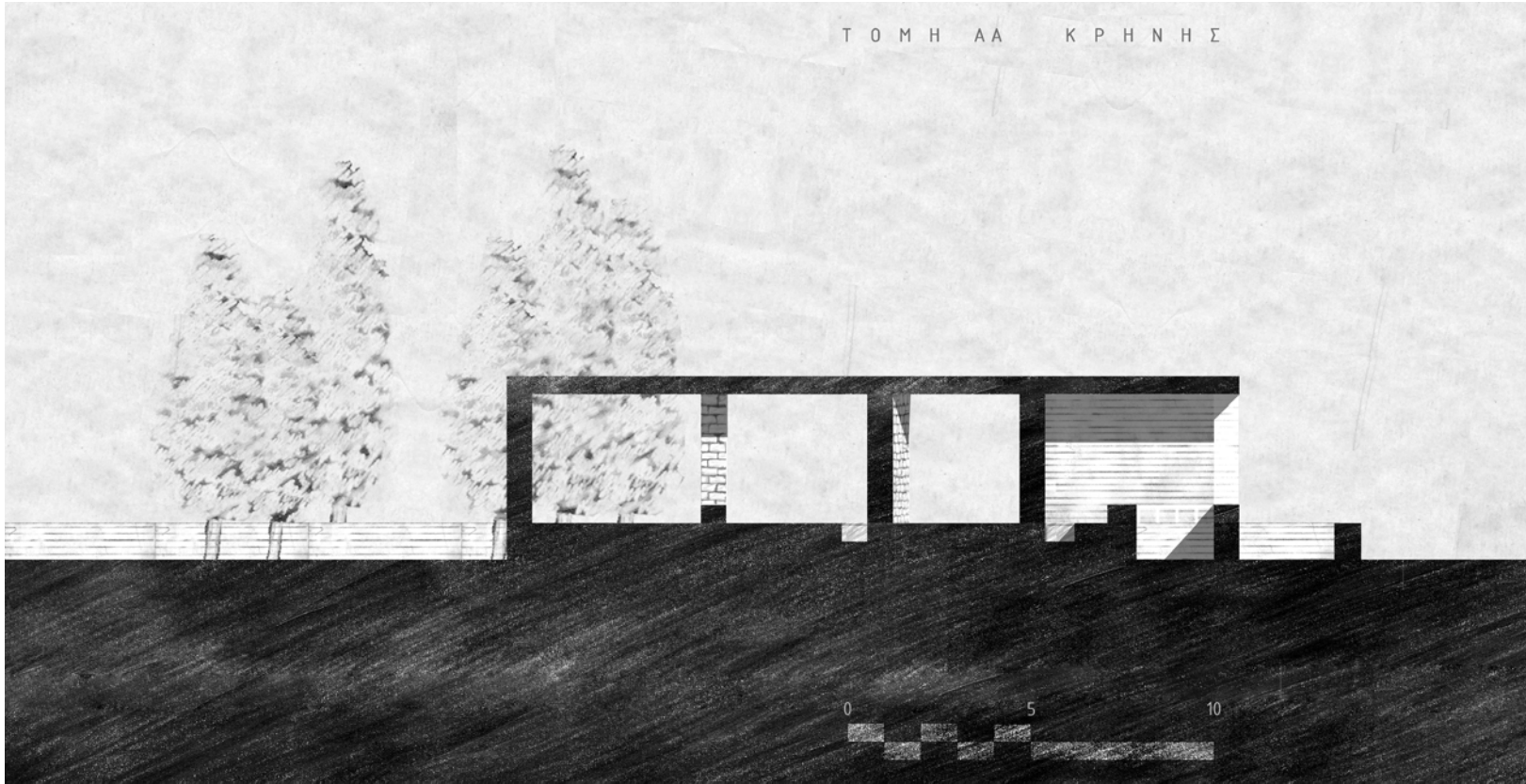

ΤΟΜΗ ΑΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

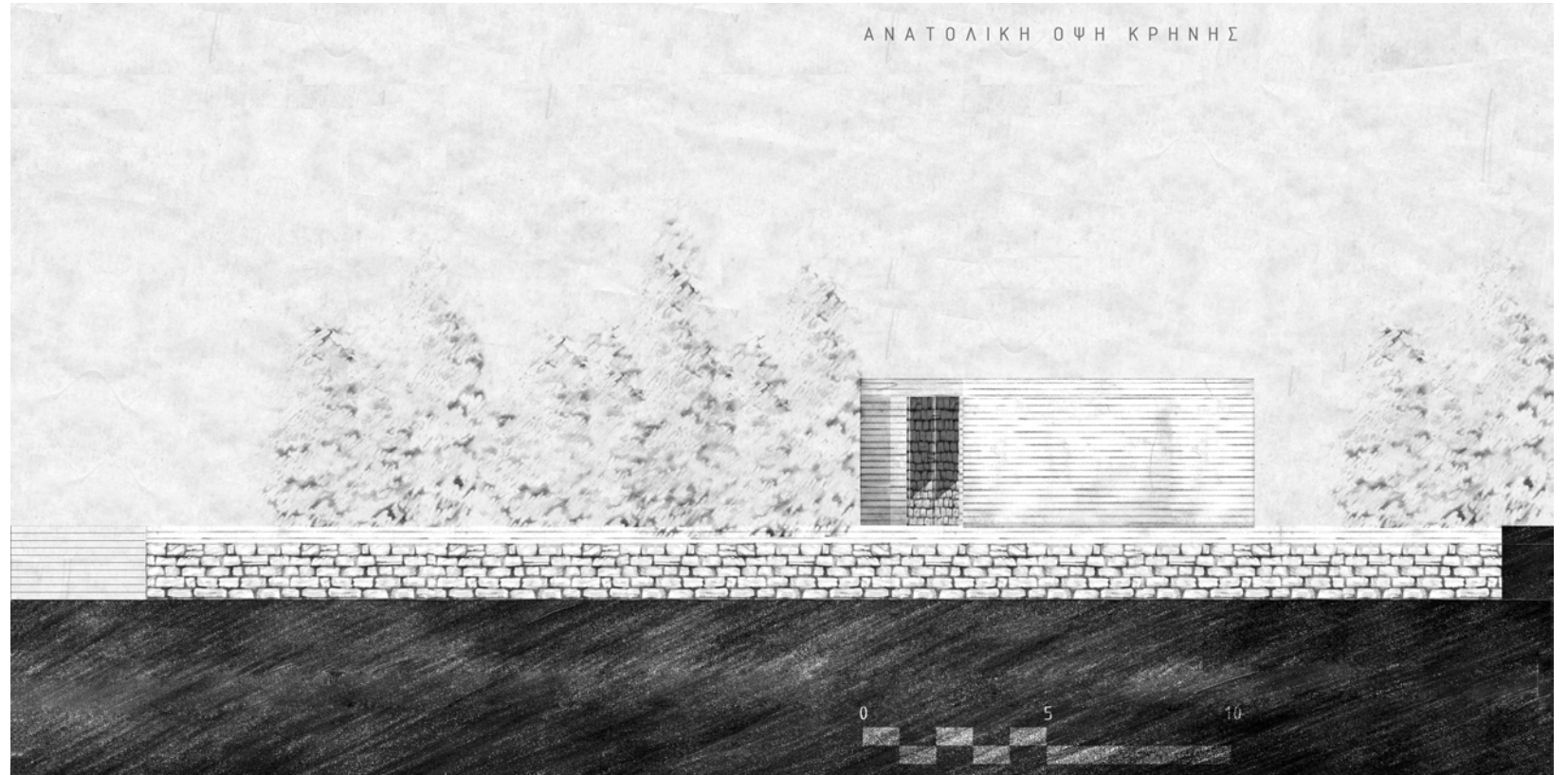

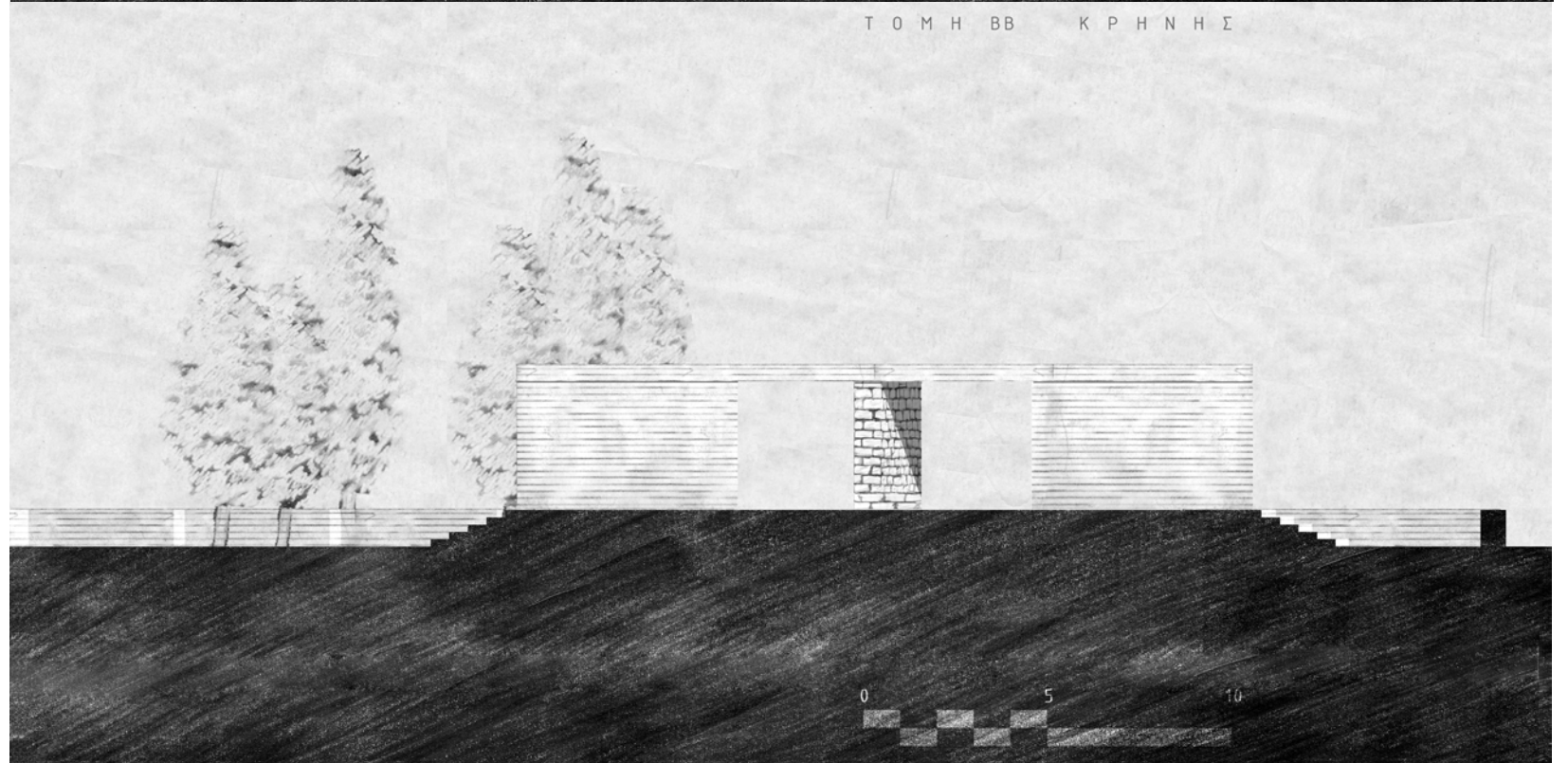
Τ Ο Μ Η Α Α Κ Ρ Η Ν Η Σ

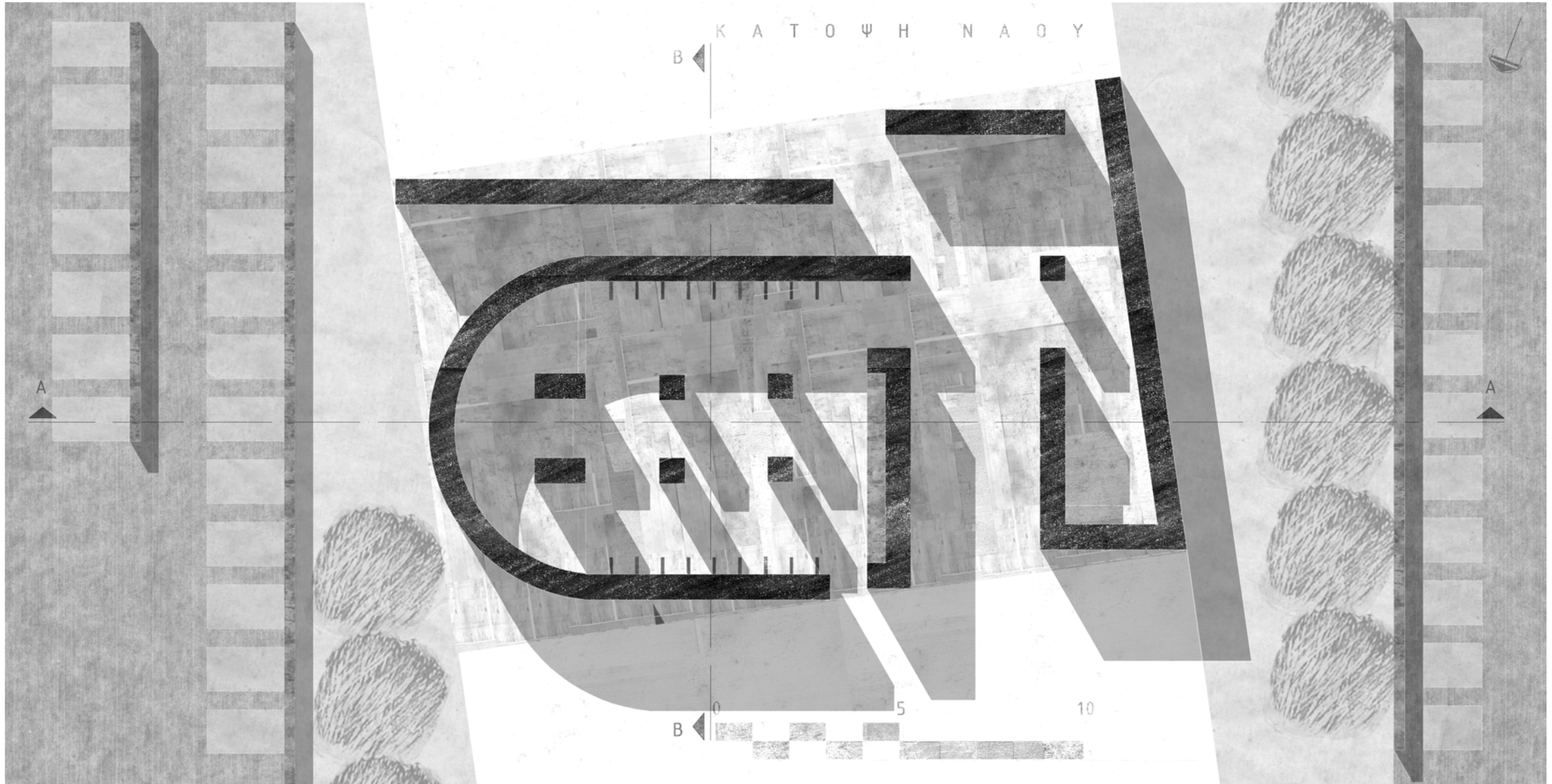

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ ΚΡΗΝΗΣ

ΤΟΜΗ ΒΒ ΚΡΗΝΗΣ

Κ Α Τ Ο Ψ Η Ν Α Ο Υ

B

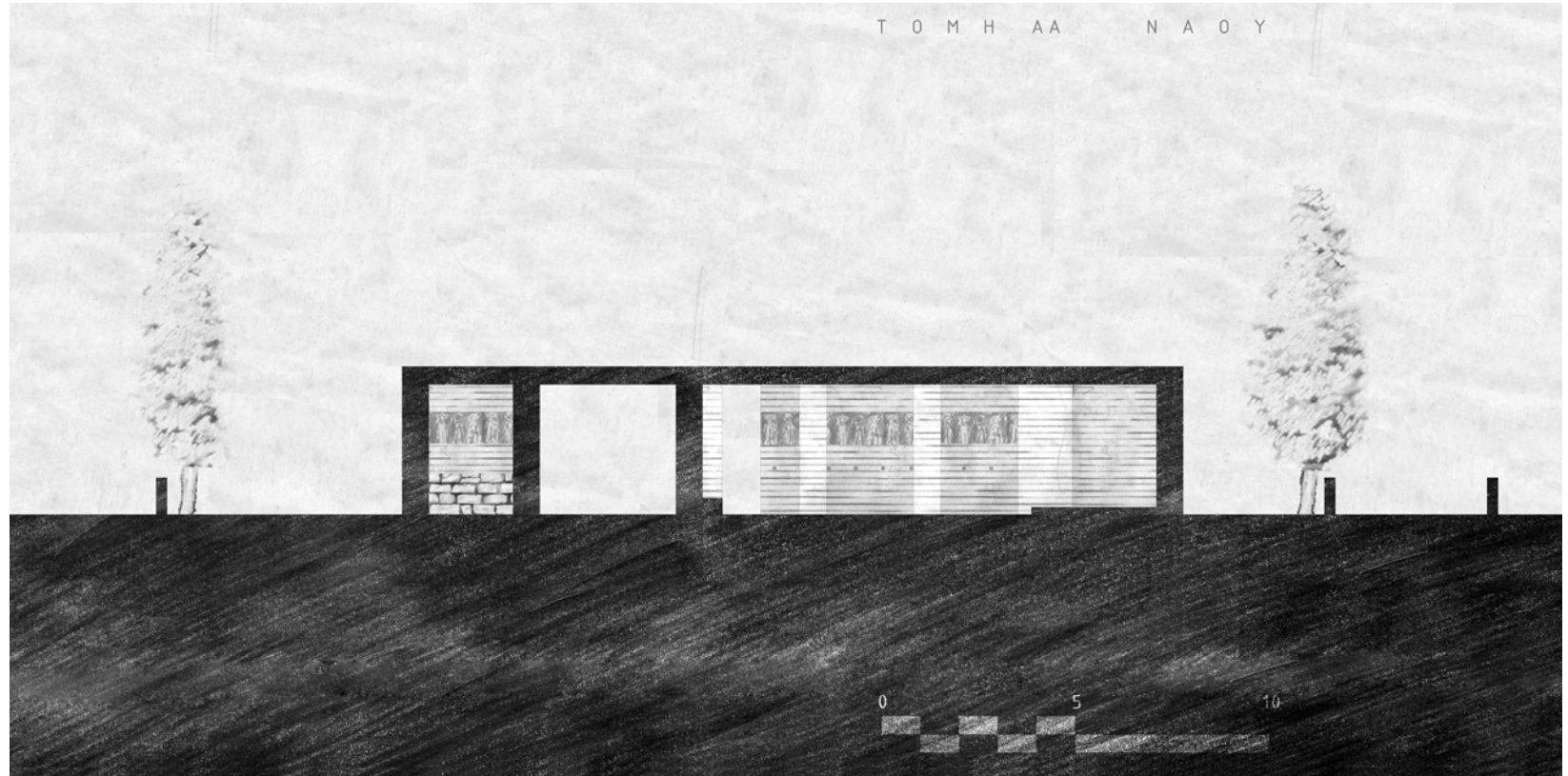
A

A

B

0 5 10

T O M H A A N A O Y

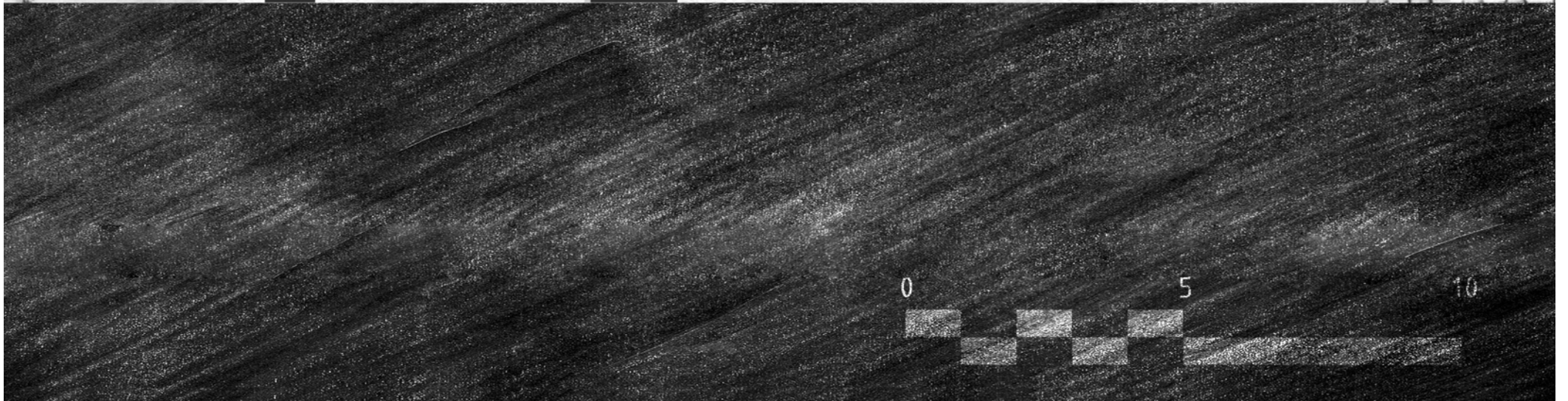
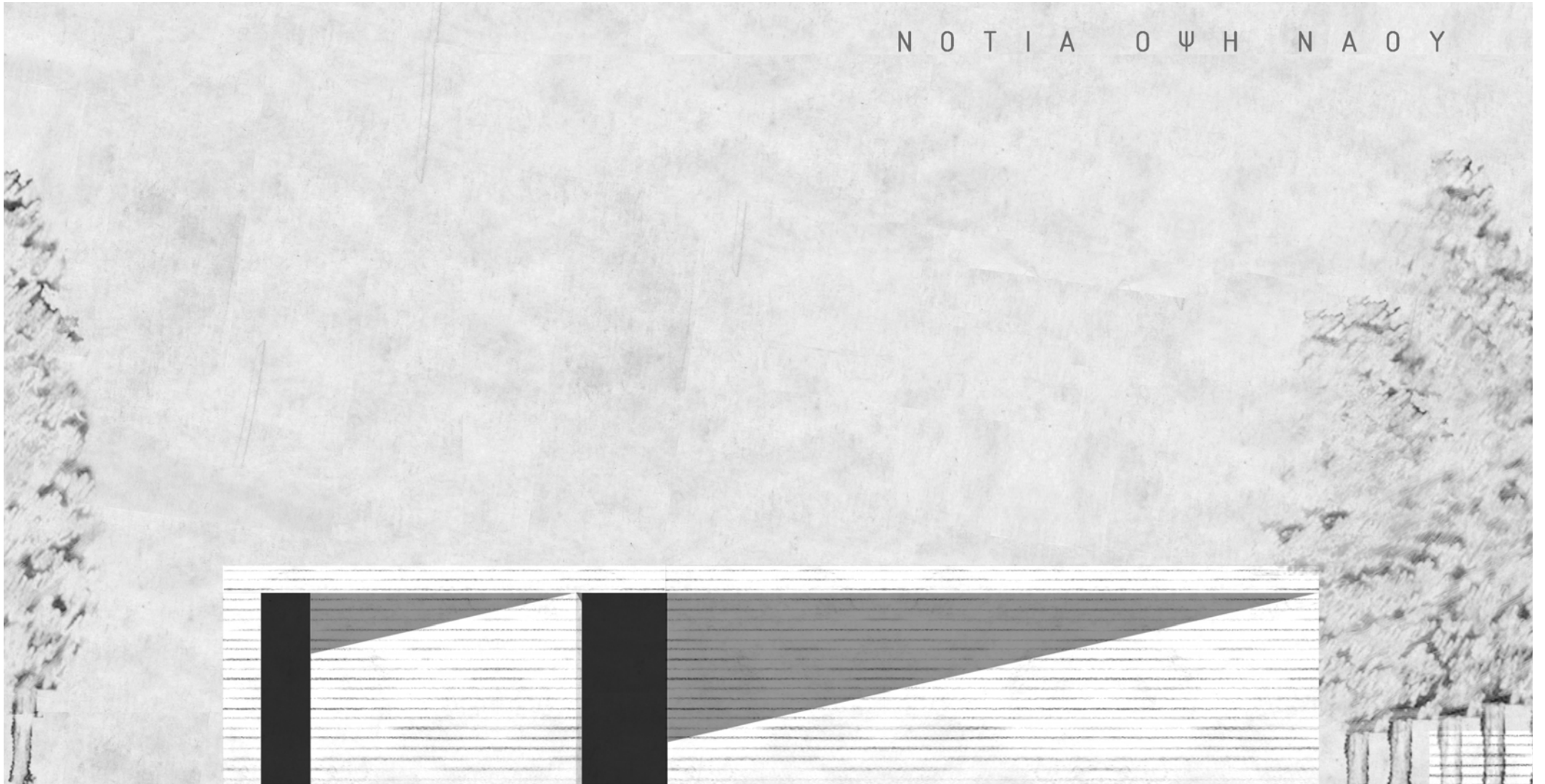
T O M H B B N A O Y

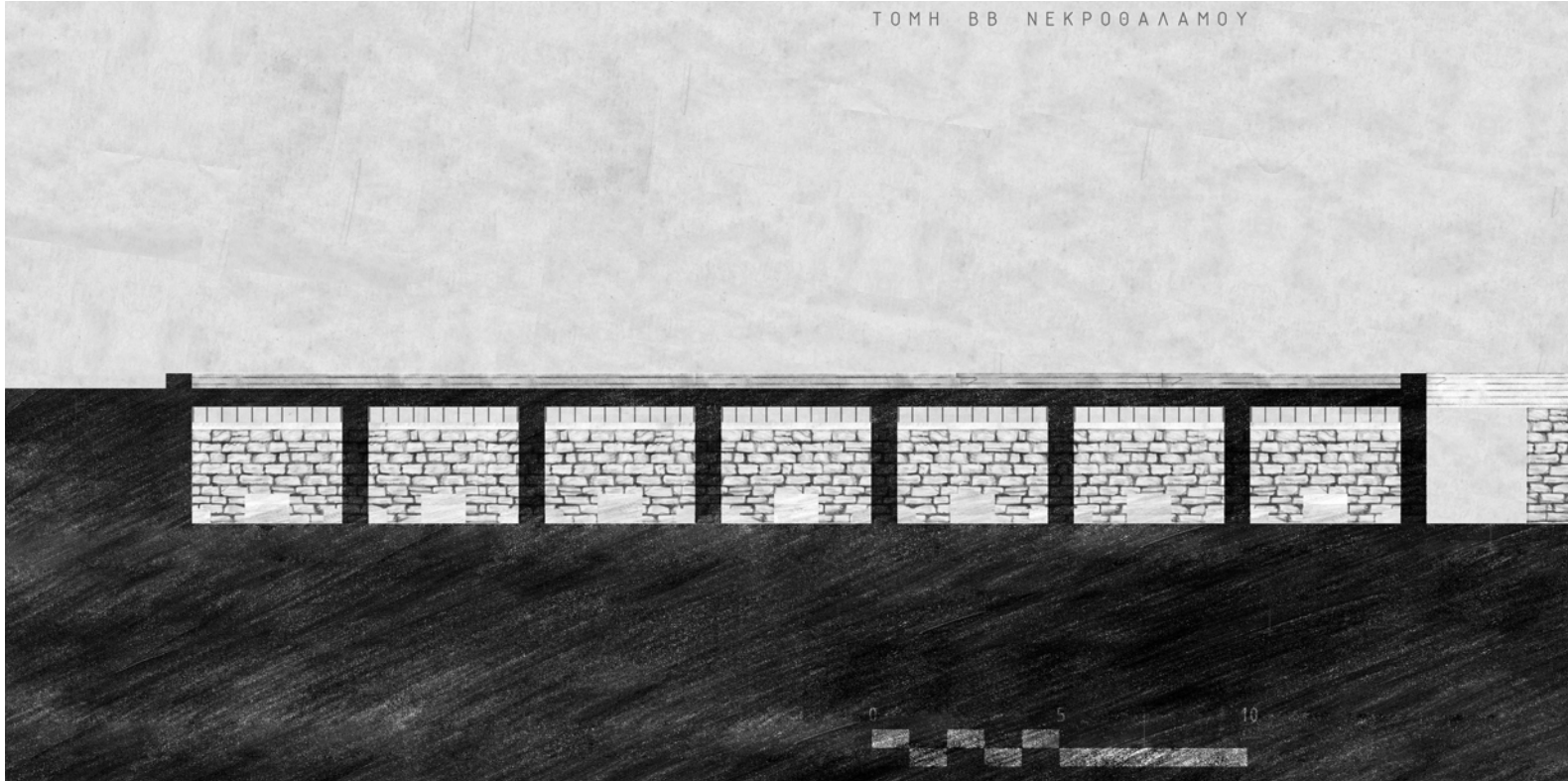
Β Ο Ρ Ε Ι Α Ο Ψ Η Ν Α Ο Υ

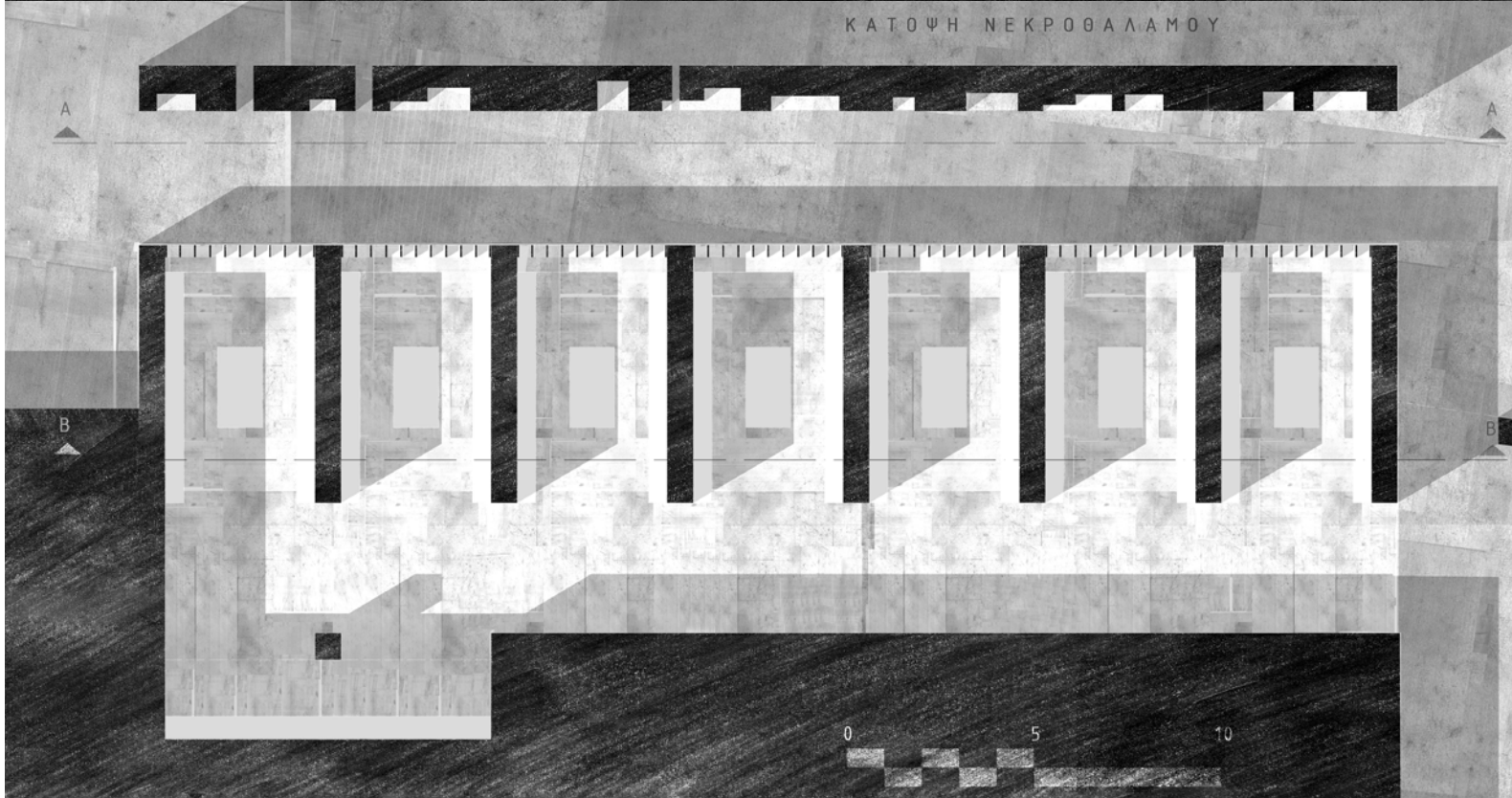
N O T I A O Ψ Η Ν Α Ο Υ

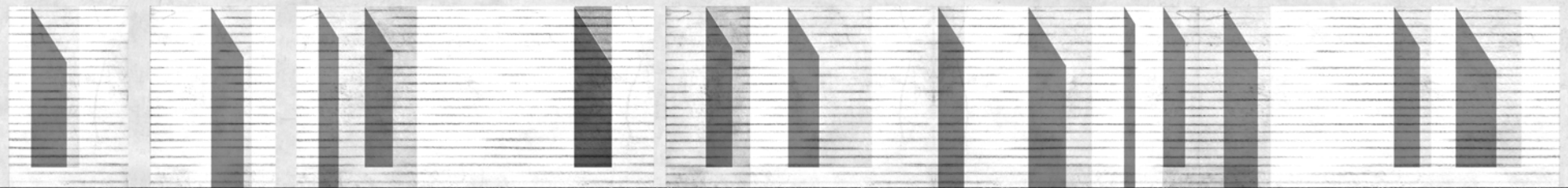
ΤΟΜΗ ΒΒ ΝΕΚΡΟΘΑΛΑΜΟΥ

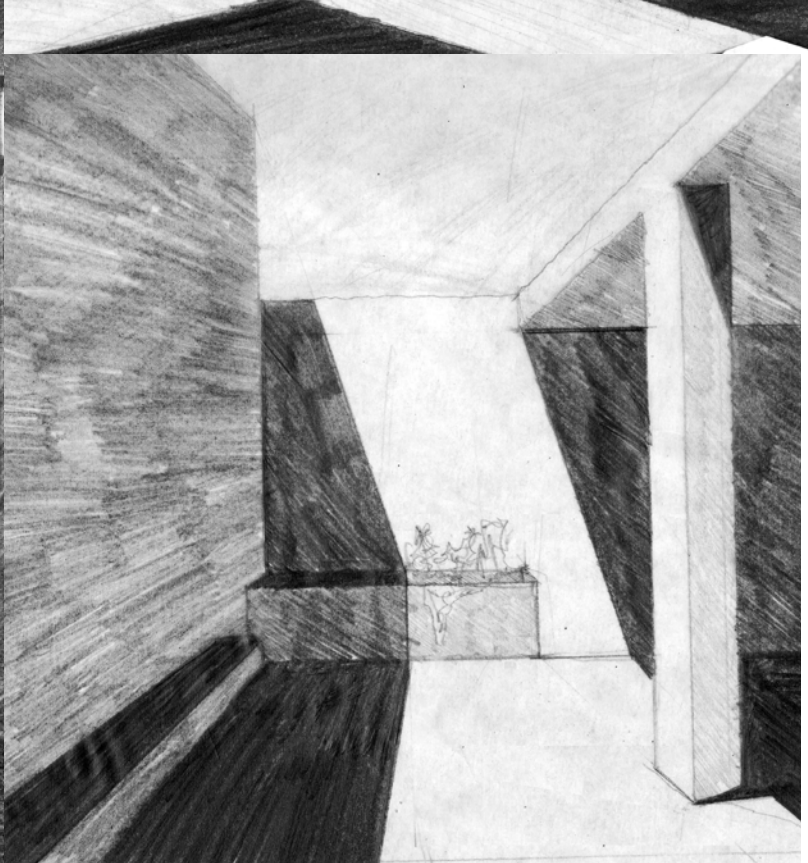
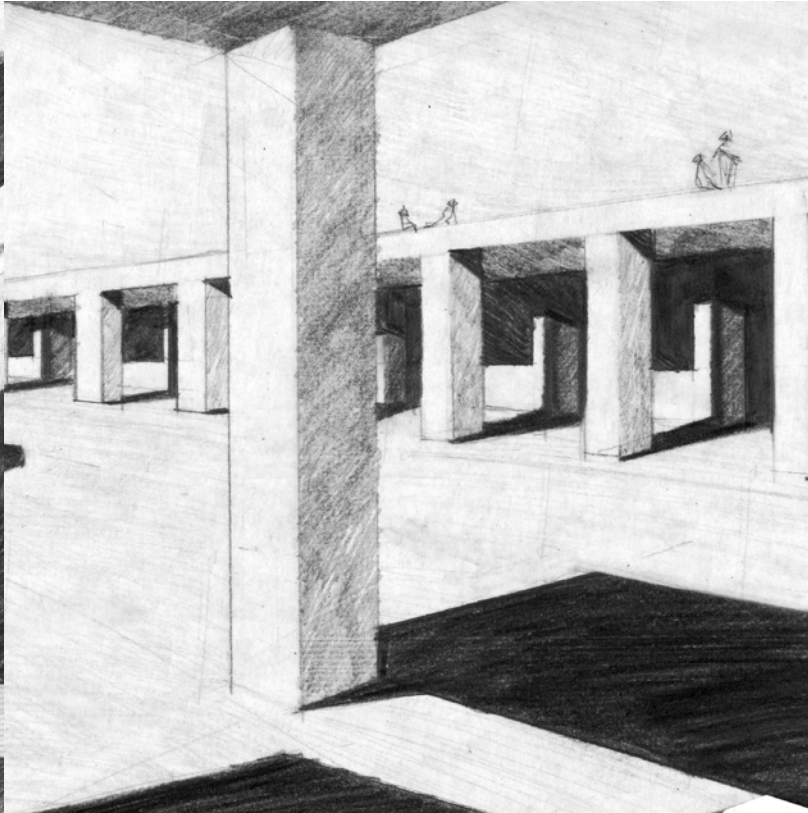
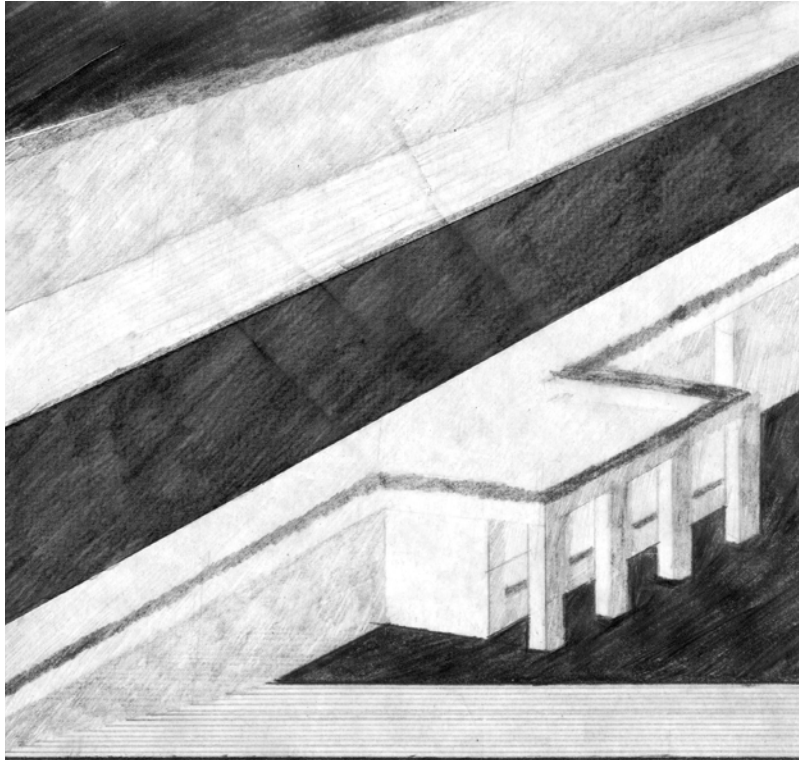

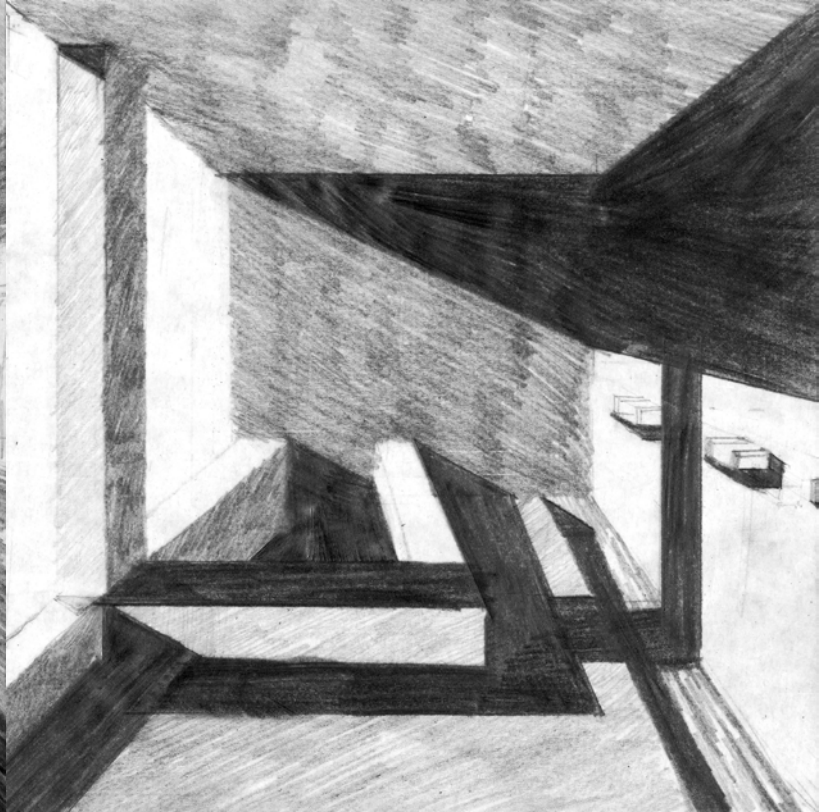
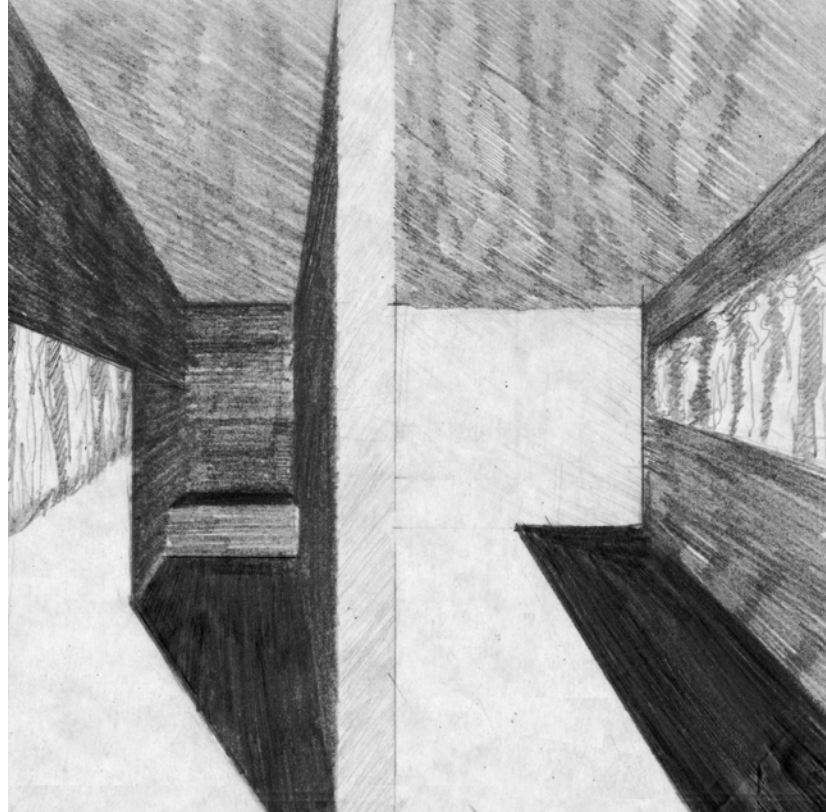
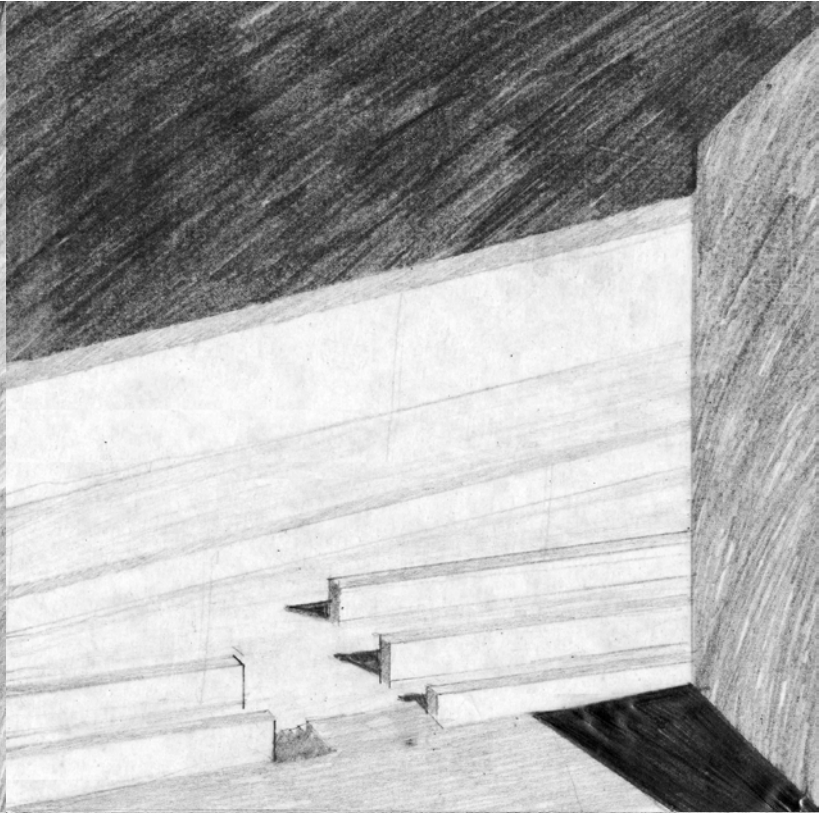
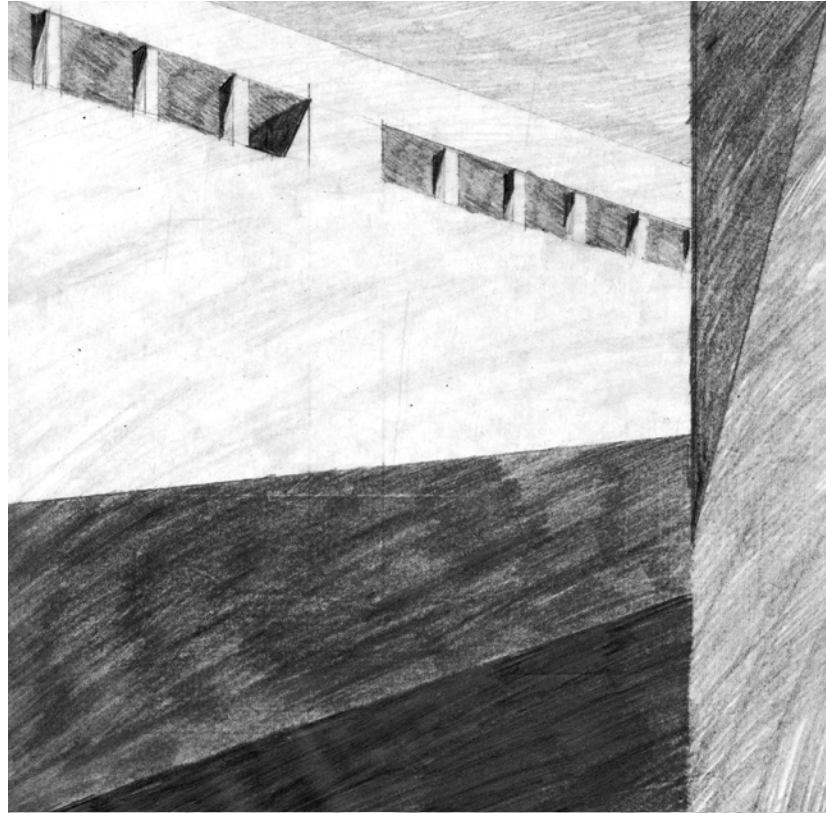
ΚΑΤΟΨΗ ΝΕΚΡΟΘΑΛΑΜΟΥ

ΤΟΜΗ ΑΑ ΝΕΚΡΟΘΑΛΑΜΟΥ

Θερμές ευχαριστίες στην οικογένεια μου και στον Θεοκλή Καναρέλη για την άνευ όρων αγάπη τους και την πίστη τους στο σκοπό.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ τους: Μυρτώ Τοπάλη, Μάριο Λιάρo, Γιώργο Βελούδιο, Νίκο Χαιρέτη, Μάνo Παπαδάκη, Μυρτώ Ξόνoγλου και τη Δώρα Ράπη για την αμέριστη συμπαράσταση και την υπομονή τους όλον αυτό το καιρό.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΑΦΕΣ: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ Α΄
ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ
ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΤΟΥ
2013, ΜΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΙΔΟΥ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ, ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΜΑΓΓΙΩΡΗ ΣΤΟ ΒΟΛΟ, ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο Θ Ε Σ Σ Α Λ Ι Α Σ / Τ Μ Η Μ Α Α Ρ Χ Ι Τ Ε Κ Τ Ο Ν Ω Ν Μ Η Χ Α Ν Ι Κ Ω Ν
Π ε δ ύ ο ν Α ρ ε ω ς , 3 8 3 3 4 , Β Ο Λ Ο Σ / Τ : 2 4 2 1 0 7 4 2 6 3 , / Φ : 2 4 2 1 0 7 4 2 3 8
M A I L : g - a r c h @ a r c h . u t h . g r / U R L : h t t p : / / w w w . a r c h . u t h . g r